

Nr 74

Utlåtande i anledning av proposition om ökning av den svenska andelen i världsbankens grundfond jämte motioner.

I en den 30 oktober 1970 dagtecknad proposition, nr 174, har Kungl. Maj:t under åberopande av ett propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

1) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i enlighet med resolutionstexter, vilka intagits i propositionen som bilagor, godkänna en ökning av den svenska andelen i världsbankens grundfond med 37,3 milj. dollar till 277,3 milj. dollar,

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att lämna riksbanken garanti för täckning av de eventuella förluster som hänför sig till den ökade insatsen och vilka fullmäktige i banken inte anser böra belasta banken, samt

3) bemyndiga riksbanken att tillskjuta det erforderliga kapitalet samt påtaga sig de förpliktelser som följer med teckning av 373 andelar, var och en med ett nominellt värde av 100 000 dollar, i världsbankens grundfond.

I anledning av propositionen har väckts de likalydande motionerna I: 1359 av herr *Werner* och II: 1577 av herr *Hermansson m. fl.*, vari hemställes

att riksdagen av regeringen skall begära utredning och granskning av den verksamhet som bedrivs av världsbanken, International Development Association (IDA) och International Finance Corporation (IFC), samt

att riksdagen skall avslå propositionen.

Propositionen

Den svenska andelen i världsbankens grundfond är för närvarande 240 milj. dollar (ca 1 242 milj. kr.). Den föreslås nu skola höjas med 37,3 milj. dollar (ca 193 milj. kr.) till 277,3 milj. dollar (ca 1435 milj. kr.). Av höjningen skall 10 %, dvs. 3,73 milj. dollar (ca 19 milj. kr.) inbetalas med 1 % i guld eller US-dollar och 9 % i svenska kronor. Resterande 90 % skall utgöra garantikapital. Förslaget om en ökning av den svenska andelen i världsbankens grundfond betecknas som en konsekvens av det tidigare i år (prop. 1970: 95, BaU 38) fattade beslutet om en höjning av den svenska andelen i Internationella valutafonden.

Motionerna

Att betrakta det aktuella ärendet som ett rent rutinärendet är enligt motionärernas mening felaktigt. Det finns, menar de, anledning att ställa frågan vilka mål världsbanken och till denna knutna organisationer har och om de fungerar på ett sätt som Sverige har anledning att understödja. Motionärerna illustrerar världsbankens, IDA:s och IFC:s grundläggande mål och funktion med citat ur en av världsbanken utgiven skrift om de tre organisationerna. Av de återgivna uttalandena dras slutsatsen "att världsbanken och IFC har den bestämda målsättningen att främja privat dvs. kapitalistisk företagsamhet". Institutionerna sägs arbeta "inom ramen för det imperialistiska systemet". Endast en socialistisk stat, Jugoslavien, är medlem av världsbanken, fortsätter motionärerna, och de utvecklade kapitalistiska staterna får till följd av rösträtsreglernas utformning det avgörande inflytandet i både representatskapet och styrelsen. En genomgång av världsbankens och IDA:s långivning sägs visa "att organisationerna i främsta rummet stött mycket reaktionära regimer och sådana som varit villiga att öppna respektive länder för imperialistisk profitjakt". Motionärerna ifrågasätter "om det är förenligt med det svenska folkets intressen eller med de principer som bör gälla för u-landspolitiken" att medverka i en sådan långivning.

Utskottet

Världsbanken är en benämning på Internationella återuppbyggnadsbanken (International Bank for Reconstruction and Development, IBRD). Det nu föreliggande förslaget om en ökning av den svenska andelen i världsbankens grundfond kan, såsom departementschefen framhåller, ses som en konsekvens av det tidigare i år fattade beslutet om en höjning av den svenska kvoten i Internationella valutafonden (BaU 1970: 38). Liksom tidigare finner utskottet det riktigt att Sverige lämnar sin medverkan i det internationella samarbete som sker inom världsbanken. Utskottet tillstyrker alltså propositionen och avstyrker det i motionerna ställda yrkandet om avslag på denna.

I motionerna begärs att riksdagen hos Kungl. Maj:t skall begära en utredning och granskning av den verksamhet som bedrivs av världsbanken, International Development Association (IDA) och International Finance Corporation (IFC). Dessa institutioners verksamhet följs givetvis kontinuerligt av de organ som är ansvariga för Sveriges fortlöpande kontakter med dem. I detta sammanhang bör noteras att riksdagen när den i våras fattade beslut om det statliga utvecklingsbiståndet bl. a. tog ställning till motioner vari världsbanksgruppens aktiviteter ställdes under diskussion (SU 84).

Utskottet anser inte att vad motionärerna anför ger riksdagen anledning att påkalla en sådan särskild utredning som de föreslår.

Utskottet hemställer sålunda

att riksdagen med avslag på motionerna I: 1359 och II: 1577 bifaller propositionen nr 174.

Stockholm den 1 december 1970

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Åke Larsson (s), Palm (s), Åkerlund (m), Lundin (s) och Annerås (fp);

från andra kammaren: herrar Regnéll (m), Hagnell (s), Franzén i Motala (s), Bengtsson i Landskrona (s), Börjesson i Glömminge (cp), Löfgren (fp) och Brännström (s).